

Aan
de gemeenteraad

Datum 23 januari 2024
Zaaknummer 2024-0007344
Betreft Nieuwe DVO Afvalinzameling

Vergadering van

Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Ruimtelijke Kwaliteit - Wegen, Verlichting & Schone Stad
Auteur: Pieter Fokkens
E-mail: jp.fokkens@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Deadline

Gewenste collegebehandeling 23 januari i.v.m. gelijktijdige openbaarmaking met de raadsinformatiebrieven van de overige gemeenten.
Versturen aan de raad vrijdag 26 januari in verband met gelijktijdige verzending van de raadsinformatiebrieven en daarmee openbaarmaking in de vijf gemeenten.

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De raad gaat over de beleidskaders en de financiële kaders.
De huidige beleidskaders zijn vastgelegd in het Grondstoffenplan Dordrecht 2021-2030.

Het aangaan van contracten is de bevoegdheid van het college.
De uitvoering van het Grondstoffenplan via de DVO met HVC is eveneens de bevoegdheid van het college.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

De colleges van gemeenten Alblasserdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Dordrecht, Papendrecht en Zwijndrecht zijn van plan de samenwerking met HVC voor de afvalinzameling en enkele taken in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in 2026 voort te zetten. Daarvoor hebben zij de hoofdlijnen van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC vastgelegd. De gemeenten maken deze keuze om tegelijkertijd meer grip te hebben op de kosten en gezamenlijk te werken aan het bereiken van de duurzaamheidsdoelstellingen. De DVO wordt in dit en komend jaar verder uitgewerkt.

Met deze raadsinformatiebrief informeren de vijf colleges de vijf gemeenteraden op een gelijke manier.

Wat is de te delen informatie?

Achtergrond

Sinds 2010 draagt HVC de zorg voor de inzameling van huishoudelijk afval en een aantal BOR-taken in de Drechtsteden Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht en Zwijndrecht. Bij de start van deze dienstverlening is de toenmalige overheid gedomineerde inzamelorganisatie Netwerk NV (een vennootschap van en voor de genoemde gemeenten) ingebracht bij HVC.

Deze vijf Drechtsteden zijn op meerdere manieren verbonden met HVC NV. Via het aandeelhouderschap en de ballottageovereenkomst (via GEVUDO) is de verwerking van het huishoudelijk restafval en gft geborgd. Via contracten zijn door sommige Drechtsteden afspraken gemaakt over de levering van duurzame energie en/of de exploitatie van het warmtenet. En via de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de dienstverlening op inzamellogistiek van afval en enkele taken in het beheer van de openbare ruimte (BOR) geborgd.

De huidige DVO voor inzameling en BOR-taken eindigt van rechtswege per 31 december 2025. Om een zorgvuldige en tijdige afweging te kunnen maken, zijn de vijf gemeenten in 2022 gestart met een brede verkenning en evaluatie van de DVO. Op basis van de uitkomsten van de brede verkenning en evaluatie hebben de colleges van de vijf Drechtsteden in februari 2023 besloten om verdiepende gesprekken met HVC aan te gaan om te komen tot een DVO-op-hoofdlijnen. Over dit besluit zijn de gemeenteraden geïnformeerd en zijn in verschillende gemeenten gesprekken met de raad gevoerd. Op 21 februari 2023 hebben we met u gesproken over de uitkomsten van het onderzoek en over het vervolgproces.

DVO-op-hoofdlijnen: basis voor verdere uitwerking

De colleges van de vijf gemeenten en HVC hebben besloten om de DVO-op-hoofdlijnen vast te stellen. De hieruit voortvloeiende DVO zal worden aangegaan voor onbepaalde tijd, met een vierjaarlijkse herijking. Zij doen dit om verschillende redenen:

1. Gezamenlijke doelstelling

De vijf gemeenten en HVC hebben een gelijke doelstelling op het bereiken van een zo duurzaam mogelijke maatschappij, met zo min mogelijk afval, met een zo hoog mogelijke kwaliteit bij een zo hoog mogelijk tevredenheidsniveau bij inwoners, met gescheiden afvalstromen welke zo goed mogelijk verwerkt kunnen worden, en daarvoor vanuit de eigen rol beleidskeuzes in te maken. De vijf gemeenten en HVC willen samenwerken om de duurzame doelstellingen te halen in algemene zin en de doelstellingen op afvalbeleid (VANG) in specifieke zin met een circulaire (grondstoffen) economie als lange termijn doel, waarbij de inwoners van de gemeenten tevreden zijn over de geleverde dienstverlening.

2. Gemeenten zijn tevreden over de dienstverlening van HVC

Uit de evaluatie van de huidige dienstverlening door HVC en de samenwerking tussen de opdrachtnemer HVC en de opdrachtgevers de gemeenten, volgt dat de gemeenten over het geheel tevreden zijn over de kwaliteit van de dienstverleningen 'op straat'. Uit de evaluatie van de huidige dienstverlening met HVC komt naar voren dat de uitvoering van de afgesproken dienstverlening goed gaat: er is tevredenheid over de wijze waarop het afval ingezameld wordt en de taken rondom onderhoud in de openbare ruimte worden uitgevoerd.

3. Structureel kostenvoordeel

HVC is als inzamelbedrijf effectiever en efficiënter gaan werken. Deze voordelen zijn deels al geëffectueerd in de huidige tarieven. Het overeenkomen van een nieuwe DVO met een nieuwe manier van doorrekenen van kosten resulteert voor het totaal van de vijf gemeenten een structureel kostenvoordeel op de dienstverlening binnen de huidige kaders en exogene factoren. Het gaat hierbij om een nieuwe manier van kostentoerekening door HVC en over afspraken over de doorrekening van overhead, welke vanaf nu voor alle gemeenten op een gelijke wijze gedaan gaat worden.

Op kostenallocatie is HVC gaan werken met een model dat gebaseerd is op 'Activity Based Costing', oftewel een kostenmodel dat uitgaat van daadwerkelijke kosten en het doorrekenen van alle directe kosten op directe kostenposten. Met dit model is duidelijker waar welke kosten aan toegerekend worden: alle kosten die te maken hebben met de uitvoering, worden aan de uitvoering toegerekend.

Voor het totaal van de vijf gemeenten levert dit vanaf 2026, gebaseerd op de uitgangssituatie 2023 en prijspeil 2023, een kostenvoordeel op. Afhankelijk van de uitgangssituatie en de beleidskeuzes van de gemeente betekent dit dat de kosten na 2025 minder stijgen ten opzichte van de huidige DVO. Uitzondering hierop is de gemeente Papendrecht. De kosten voor de gemeente Papendrecht worden hoger. Bij het afsluiten van de DVO tussen HVC en gemeente Papendrecht zijn toen specifieke afspraken gemaakt. Bij de nieuwe DVO wordt dit voor alle vijf gemeenten gelijk getrokken.

Naast de DVO-kosten dient rekening gehouden te worden met stijgende exogene kosten, waaronder de CO₂-heffing met ingang van 2025.

4. Meer transparantie

Met HVC zijn afspraken gemaakt over transparantie van de wijze waarop kosten doorgerekend worden. Concreet gaan de gemeenten en HVC vanaf 2024 deelnemen aan de landelijke benchmark huishoudelijk afval. Met deze informatie willen we gezamenlijk toewerken naar het verder laten dalen van de totale afvalbeheerskosten tot maximaal het gemiddelde van de benchmark en daarmee de afvalstoffenheffing beheersbaar te houden vanuit de grondstoffendriehoek service, milieu en kosten.

5. Sterkere aansturing van het opdrachtgever-opdrachtnemerschap

Verder maken de vijf gemeenten afspraken met HVC in de vorm van een vierjarenplan. In het vierjarenplan worden bijvoorbeeld de afspraken vastgelegd waarmee de gemeenten en HVC structureel willen werken aan het lager krijgen en houden van de kosten. En hoe de gemeenten samen willen werken om hun duurzaamheidsdoelen op afvalinzameling en verwerking te bereiken. De gemeenten zien kansen om dit op deze manier meer effectief en efficiënt te organiseren. Op basis van wederzijds vertrouwen en de wens om op lange termijn samen te werken aan het realiseren van de doelstellingen wordt de nieuwe DVO voor onbepaalde tijd afgesloten met een redelijke opzegtermijn van drie jaar.

Onderdeel van het vierjarenplan vormt ook een vierjaarlijkse evaluatie van de afspraken. Dit betekent dat gekeken wordt naar de gemaakte afspraken. En dat er ook een ijkpunt komt voor de colleges om HVC scherp te houden als afspraken onverhoopt niet lukken.

6. Verder gesprek over de taken op beheer en onderhoud van de openbare ruimte

Tenslotte hebben de gemeenten en HVC ook gesproken over de taken in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij hebben zij afgesproken om deze voort te zetten, maar ook flexibeler te maken. Dit maakt het voor de gemeenten en voor HVC eenvoudiger om de dienstverlening aan te passen als dat gewenst is.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Met het besluit van de colleges van de vijf Drechtsteden zijn de kaders vastgelegd voor de verdere uitwerking van de DVO. Dit betekent dat de gemeenten en HVC in co-creatie de DVO verder gaan uitwerken en het vierjarenplan verder gaan concretiseren. Waar mogelijk worden acties alvast ingezet, zoals het benchmarken van de tarieven. De gemeenten en HVC verwachten in de tweede helft van 2025 tot een definitieve DVO te komen.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De financiële consequenties van de nieuwe DVO worden bij de detailuitwerking in 2025 vastgesteld en daarna verwerkt in de begroting 2026.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H. W.M. Post
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester